

LERAAR MOET BESTE IN ELKE STUDENT NAAR BOVEN HALEN
Frank Thevissen vindt dat gelijke kansen in het hoger onderwijs kunnen leiden tot kwaliteitsverlaging. Een achterhaald en elitair standpunt dat niet stoelt op wetenschappelijk onderzoek, stelt de Leuvense politicoloog **MARC HOOGHE**.

Slechte studenten of slechte proffen?

Telkens als een nieuwe maatschappelijke groep zich aandient aan de poorten van de universiteit, krijg je dezelfde reactie. De oude garde van blanke mannen van middelbare leeftijd is er als de kippen bij om te beweren dat die nieuwe groep 'het niveau' naar beneden zal halen en dus beter buiten blijft. Wat 'het niveau' dan wel is, wordt nooit precies gedefinieerd, maar blijkbaar is de belaagde elite er rotsvast van overtuigd dat zij de enigen zijn die voldoende kwaliteit kunnen garanderen. Toen vrouwen honderd jaar geleden geleidelijk de banken van de universiteiten veroverden, was het tegenargument dat dit de aandacht van de mannelijke studenten zou afleiden. Toen de Vlamingen naar de universiteit trokken, kregen ze van de Franstalige elite te horen dat het Nederlands een taal was voor boerenpummels. Het Vlaams dialect kon gebruikt worden tijdens toogdiscussies in Lotenhulle, maar het was per definitie ongeschikt voor het bedrijven van hoogstaande wetenschap. We maken nu hetzelfde proces mee met allochtone studenten. Heel aarzelend en nog veel te langzaam vinden zij hun weg naar het hoger onderwijs, eerst naar de hogescholen en nu ook meer en meer naar de universiteiten. Opnieuw zien we dezelfde reactie: VUB-docent Frank Thevissen (*DS*, 27 september) stelt in één adem dat een gelijkekansbeleid zal neerkomen op kwaliteitsdaling. Gemakshalve verzuimt Thevissen daar bij te vermelden dat er geen enkel wetenschappelijk onderzoek bestaat waaruit zou blijken dat een meer diverse studentenpopulatie automatisch leidt tot slechter onderwijs. In zijn pleidooi winnen de duistere vooroordelen het van het wetenschappelijk gefundeerd inzicht. Een dergelijke denkfout alleen al doet trouwens vragen rijzen over 'het niveau' van diegenen die het nu hier en daar voor het zeggen hebben in het academisch bedrijf. De afgelopen jaren heb ik een aantal goede, zeer goede of zelfs briljante studenten zien passeren: van Turkse, Russische, Mexicaanse, Marokkaanse en Syrische afkomst. Die studenten stelden de juiste vragen, schreven intelligente en originele papers en ze legden goede examens af, precies zoals we het als docenten graag hebben. Deze studenten werden hiervoor dan ook beloond met een keurig diploma, in een aantal gevallen zelfs met onderscheiding of grote onderscheiding. Ik ben zeer gelukkig dat ik dit jonge talent mee heb mogen vormen en ondersteunen. Ik ga ervan uit dat onze samenleving al dit talent de komende decennia broodnodig zal hebben. Ik geef echter ook les in de eerste bachelor van onze universiteit. Het doet me pijn dat ik na elke examenperiode moet vaststellen dat studenten met een vreemde fami-

lienaam (dat is het enige criterium dat we hebben) gemiddeld slechtere resultaten behalen dan studenten met een oerdegelijke Vlaamse naam. Dat heeft te maken met een gebrekkige voorkennis, met een geringere taalvaardigheid, of met een tekort aan algemene school- en studievaardigheden. Af en toe vraag ik me dan wel verwijdert af welk soort vooropleiding onze middelbare scholen blijkbaar aan deze groep hebben gegeven, maar dat zal wel een zure oprisping zijn van iemand die aan het eind van de hele onderwijscyclus komt.

Thevissen blijkt blind voor zijn pedagogische uitdaging door elke verantwoordelijkheid voor het slagen of niet slagen eenzijdig bij de student te leggen

maar slaafs aanvaarden. Zelfs het feit dat studenten tegenwoordig mondiger zijn geworden en al eens uitleg durven vragen bij een examenbeoordeling, schiet blijkbaar in het verkeerde keelgat van professor Thevissen. Als universiteiten hoeven we onze verantwoordelijkheid niet te nemen, stelt Thevissen, we kunnen gewoon doorgaan alsof de wereld rondom ons niet verandert. Het is uiterst bedenkelijk en bijna onverantwoord dat uitgerekend een docent van de Vrije Universiteit Brussel, de Vlaamse universiteit met de breedste instroom van allochtone studenten, zoiets durft te beweren. Een basiswaarde in het pedagogisch proces (van de kleuterklas tot de universiteit) is dat je gelooft dat elke leerling capaciteiten heeft. Elke goede onderwijzer, leerkracht of docent gelooft ook dat je kunt helpen om het beste uit de leerling naar boven te halen. Als je dat geloof niet hebt, als je niet de vreugde kunt meemaken van een succesvolle les waardoor leerlingen of studenten een duidelijk inzicht hebben verworven, dan zie ik niet in waarom je nog les zou geven. Dan kun je beter stofzuigers gaan verkopen. Thevissen blijkt echter volledig blind voor deze pedagogische uitdaging, door elke verantwoordelijkheid voor het slagen of niet slagen eenzijdig bij de student te leggen. Dergelijke elitaire houding is achterhaald en ze kan in dit geval zelfs niet eens verantwoord worden door enige zweem van briljante onderzoeksactiviteiten.

Acht maanden per jaar besteden ik, en duizenden collega's met mij, heel veel energie aan het helpen van stu-

denten om zich voor te bereiden voor het examen. Bij de een betekent dat niet veel meer dan een literatuurlijstje meegeven, bij de ander vraagt dit dat je een moeilijk punt (soms meerdere keren) met handen en voeten uitlegt. Het lijkt me evident dat je bij studenten van allochtone origine hiervoor af en toe iets meer inspanning zult moeten doen, maar waarom zouden we dat er niet voor over hebben? Dat is uiteindelijk waarom we lesgeven, en als samenleving zullen we hun talenten in de toekomst broodnodig hebben.

Thevissen maakt het helemaal bont als hij stelt dat we 'op den duur' dan maar aan iedereen een diploma zullen geven. Een diploma wordt bij hem niet veel meer dan een 'sociaal certificaat'. Dat is een karikatuur die beledigend is voor alle collega's die wel ernstig examineren, en die niet overeenstemt met de praktijk die geldt aan alle Vlaamse universiteiten. Examens zijn streng en zullen streng blijven, dat is een deel van onze beroepsinst. Twee maanden per jaar besteden wij heel veel aandacht aan het opstellen van objectieve en doordachte examens waaruit moet blijken of onze studenten de doelstellingen van de opleiding hebben bereikt. Die praktijk van relatief strenge examens zal in België zeker blijven bestaan: hier mag iedereen beginnen aan een eerste jaar, maar de prijs die je daarvoor betaalt, is natuurlijk dat de examens van dat eerste jaar onvermijdelijk selectief zullen blijven. Als docenten zouden we wel gek moeten zijn om 'iedereen er door te laten': dan schep je immers gewoon nieuwe problemen voor het tweede, derde en vierde jaar van de opleiding.

Eén van de onbetaalbare genoegens van het hoger onderwijs is dat je weet dat je mee de toekomstige elite vormt. Ik kan met een relatief grote zekerheid voorspellen dat, nog voor ik met pensioen ga, een aantal van mijn studenten het tot kamerlid, minister, hoofdredacteur van *De Standaard*, wetenschapper, gemeentesecretaris of ambassadeur zullen schoppen. In tegenstelling tot Frank Thevissen ga ik er vanuit dat de toekomst van onze samenleving een stuk diverser en kleurrijker zal zijn dan het beeld waarmee we nu vertrouwd zijn. Dus, om het wat specifiek uit te drukken: ik hoop dat de eerste vrouwelijke hoofdredacteur van *De Standaard* en de eerste islamitische minister van ons land nu bij mij in het auditorium zitten. Maar die hoofdredacteur-in-spe en die toekomstige minister weten ook dat ze in januari een pittig examen te verwerken krijgen.

Marc Hooghe doceert politieke wetenschappen aan de KU Leuven